

Deprem Yaşamış Aile Bireylerinin Eğitim ve Diğer Konularda Normal Hayata Uyum Süreçleri: 6 Şubat 2023 Örneği

Ali BOZGEDİK^{1*} Mehmet BİREKUL² Mustafa ORUÇ³ Nefise TEKİN⁴

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

² Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

³ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

⁴ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

Makale Bilgisi

ÖZET

Makale Geçmişi

Geliş Tarihi: 04.12.2024

Kabul Tarihi: 26.06.2024

Yayın Tarihi: 30.06.2024

Anahtar Kelimeler:

Deprem,
Uyum süreci,
Aile ve akraba ilişkileri,
Toplumsal dayanışma,
Eğitim.

Bu araştırmanın amacı 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremden etkilenen çocuklu aile bireylerinin normal hayata uyum süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları ve bu zorlukların nasıl üstesinden geldiklerini anlamayı ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, 13'ü erkek ve 11'i kadın olmak üzere toplamda 24 farklı deprem yaşamış aile bireyleri ile yürütülmüştür. Veri toplama çalışması, depremin etkilediği bölgelerden Konya'nın merkez ilçelerine gelmiş çocuklu aile bireyleri ile yapılmıştır. Veri toplama sürecindeki araştırma örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, 9 farklı tema belirlenmiştir. Bu temalar: fiziksel ihtiyaçlar, psikolojik durum, deprem sonrası iyi hissettirenler, deprem sonrası destek ihtiyacı, deprem sonrası Konya yaşantısı, ekonomik durum, aile ve akraba ilişkileri, eğitim ve beklentiler şeklinde belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen önemli bulgulara göre; depremin neden olduğu fiziksel, psikolojik, maddi ve sosyo-kültürel alanlarda yaşanan zorluklara rağmen depremden etkilenen katılımcılar, aile ve akraba ilişkilerinin birleştirici etkisinin farkında olmuşlardır. Aile bireylerinin birlikte ve birbirlerini destekleyerek hareket etmesi, deprem sonrasında normal yaşama uyum sağlama sürecinde daha güçlü olduklarını göstermiştir. Çocukların eğitimi konusunda deprem sonrasında bazı zorluklar yaşanmış olmasına rağmen, eğitimlerine devam edildiği gözlemlenmiştir, bu da eğitime verilen önemi ortaya koymaktadır. Gelecek beklentilerinde ise maddiyat, eğitim, sağlık ve iç huzur gibi konulara odaklanmışlardır. Deprem sonrasında aile bireylerinin maddi dayanıklılığın etkilenmesi, yetersizlik hissinin oluşmasına ve gelecekle ilgili endişelerinin artmasına neden olmuştur. Toplumsal dayanışmanın ve paylaşmanın artması, sosyal desteğin hissedilmesi deprem sonrasında normal yaşam uyum sürecinde bireylerin güven hissini artırmıştır. Bu makalenin, depremlerin ortaya çıkardığı olumsuz etkileriyle birlikte, insanların bir araya gelerek güçlerini birleştirebileceğini ve yardımlaşma sayesinde deprem yaşamış bireylerin normal hayata geri dönebileceğini göstermesi bakımından görüşleri barındıran önemli bir kaynak olması beklenmektedir.

Adaptation Processes of Families Who Experienced the Earthquake to Normal Life in Education and Other Issues: Example of February 6, 2023

Article Info

ABSTRACT

This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

Article History

Received: 04.12.2024

Accepted: 26.06.2024

Published: 30.06.2024

Keywords:

Earthquake,
Adaptation process,
Family and kin relations,
Social solidarity,
Education.

The aim of this study is to understand the difficulties faced by family members with children affected by the Kahramanmaraş earthquake on February 6, 2023 and how they overcome these difficulties in the process of adaptation to normal life. For this purpose, this study was conducted with a total of 24 family members, 13 men and 11 women, who had experienced different earthquakes. Data collection was carried out with family members with children who came to the central districts of Konya from earthquake-affected regions. During the data collection process, the research sample was determined using the purposive sampling method. According to the research results, 9 different themes were identified. These themes are: physical needs, psychological state, post-earthquake well-being, post-earthquake support needs, post-earthquake life in Konya, economic situation, family and relative relations, education and expectations. Important findings obtained as a result of the research: Despite the physical, psychological, financial and socio-cultural difficulties caused by the earthquake, they were aware of the unifying effect of family and kin relations. The fact that family members acted together and supported each other showed that they were stronger in the process of adaptation to normal life after the earthquake. Although there were some difficulties with the education of children after the earthquake, it was observed that their education continued, which shows the importance attached to education. In terms of future expectations, they focused on issues such as material wealth, education, health and peace of mind. After the earthquake, the financial resilience of family members was affected, which led to a sense of inadequacy and increased concerns about the future. The increase in social solidarity and sharing, and the feeling of social support increased the sense of confidence of individuals in the normal life adaptation process after the earthquake. It is expected that this article will be an important resource that includes views on the negative effects of earthquakes, as it shows that people can come together and join forces, and that individuals who have experienced an earthquake can return to normal life thanks to cooperation.

To cite this article:

Bozgedik, A., Birekul, M., Oruç, M., & Tekin, N. (2024). Deprem Yaşamış Aile Bireylerinin Eğitim ve Diğer Konularda Normal Hayata Uyum Süreçleri: 6 Şubat 2023 Örneği. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 369-384. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2024.87>

***Sorumlu Yazar:** Ali BOZGEDİK, sosyologali@gmail.com

GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca gözlenen ve günümüzde farklı şekillerde ortaya çıkan yıkıcı olaylar olarak nitelendirilebilecek olan afetler, toplumsal yaşamı etkileyen ve toplumsal değişim süreçlerini tetikleyebilen olaylardır. Afetlerin en yıkıcı türlerinden birisi de depremlerdir.

Depremler, dünya genelinde sıkça meydana gelen ve toplumları derinden etkileyen doğal felaketlerdir. Bu felaketler, fiziksel hasarların ötesinde, insanların psikolojik ve sosyal hayatlarında derin etkiler bırakabilir. Bu nedenle, depremler; kişisel ve toplumsal sonuçları bakımından travmatik bir özelliğe sahiptir. Dolayısıyla deprem mağduru bireyler, ruhsal, sosyal ve ekonomik açılardan olumsuz etkilenebilirler (Yelboğa, 2023). Söz konusu bu tehdit, sadece fiziksel çevreyi değil, aynı zamanda aile bireylerinin psikolojik ve duygusal durumlarını da derinden etkileyebilir.

Afet yaşamış aile bireylerinin normal hayata uyum süreçleri, afet sonrası toplumun ve ailenin dayanıklılığını anlamamız için önemli bir konudur. Alan yazın incelendiğinde, doğal afetlerin en fazla etkilediği grupların, kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler, göçmenler gibi çeşitli sebeplerle dezavantajlı konumda olan gruplar olduğunu göstermektedir (Arıca vd., 2023). Doğal afetlerin potansiyel travmatik sonuçları göz önüne alındığında, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), depresyon, anksiyete bozuklukları, alkol bağımlılığı, madde kötüye kullanımı ve bağımlılığı, intihar düşünceleri ve intihar girişimleri gibi ciddi psikolojik sorunlar ortaya çıkabilir (Boudweyns vd., 1991; Bedirli, 2014).

İnsanların hayat süreci içinde travmatik bir durumla karşılaşma olasılığının %21.4 ile %89.6 arasında olduğu bildirilmektedir (Breslau ve vd., 1998; Perkonigg vd., 2000; Tanhan ve Kayri, 2013). Söz konusu bu veriye dayanarak bireylerin travmatik olaylarla karşılaşabilme ihtimali az değildir. Olumsuz yaşantılar sonrası normalleşme sürecinde problemleri sağlıklı biçimde aşabilme ve uyum konusu önemlidir. İnsan hayatındaki her değişim, olumlu veya olumsuz fark etmeksizin adaptasyon sürecini beraberinde getirmektedir (Öngider, 2006). Uygun koşullarda gerçekleşen olumsuz yaşantı sonrası normalleşmenin, bireyi önceki halinden daha güçlü duruma getirmesi bile imkân dahilindedir (Duman, 2019).

Deprem sonrası dönemde, Türkiye genelinde eğitim-öğretim faaliyetleri belirli bir süreliğine askıya alınmıştır. Ardından, depremin etkisini hissetmeyen illerde, yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim kurumları yüz yüze eğitime devam etmiştir. Ülke genelindeki üniversitelerin bir kısmı tamamen çevrimiçi eğitime geçerken, bazıları ise hibrit eğitim modeline yönelmiştir (Yükseköğretim Kurulu, 2023). Depremin etkilediği bölgelerde, birçok binanın yıkılması, alt yapıda meydana gelen hasarlar ve büyük insan kayıpları, okulların yüz yüze eğitim-öğretim hizmetlerine başlamasını oldukça zor bir hale getirmiştir (Bilgili ve Bolat, 2023).

Deprem yaşamış çocuklu aile bireylerinin normal hayata uyum süreçleri, deprem sonrası toplumun ve ailenin dayanıklılığını anlamamız için önemli bir konudur. Bu çalışmada, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremden etkilenen aile bireylerinin normal hayata uyum süreçlerinde karşılaştıkları problemlerin nasıl ele alındığını, toplum desteğinin etkisini, psikolojik ve duygusal iyileşme süreçlerini ve aile dinamiklerinin nasıl değiştiğini incelemek amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular, depremin etkileri hakkında derinlemesine bir anlayış sağlayacak ve bu süreçte çocuklu aile bireylerinin yaşadıkları zorlukların tespiti için bir temel oluşturacaktır. Bununla birlikte deprem yaşamış çocuklu aile bireylerinin normal hayata uyum süreçlerini anlamak, bireylerin ve kurumların gerekli konularda önlem alması bakımından önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremden etkilenen çocuklu aile bireylerinin normal hayata uyum süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları ve bu zorlukların nasıl üstesinden geldiklerini anlamayı ortaya koymaktır.

Araştırma nitel yöntemle geliştirilerek fenomenolojik çalışma olarak planlanmış ve bu yönteme uygun tekniklerden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak tamamlanmıştır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konması amacıyla nitel bir sürecin izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlamaktadır. Bu görüşme tekniği, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme arasında olan ve en sık kullanılan tekniktir (Karasar, 2005). Sorular, alanında uzman 4 farklı akademisyenin görüşleri alınarak hazırlanmıştır.

Araştırmanın evrenini depremin yaşandığı bölgelerden Konya'nın merkez ilçelerine gelmiş çocuklu aile bireyleri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise evreni temsil eden deprem yaşamış çocuklu aile bireylerinden 11 kadın, 13 erkek aile bireyi oluşturmuştur. Örneklemini oluşturan çocuklu aile bireylerine amaçlı örneklem yöntemi ile ulaşılmıştır. Araştırma sürecinde toplamda 29 çocuklu aile bireyine ulaşılmış fakat bu bireylerden 24'ü araştırmaya katılmaya gönüllü olurken, 5'i araştırmaya dahil olmayı reddetmiştir.

Katılımcıların geldikleri şehirler göz önünde bulundurulduğunda dağılım: 8 kişi Malatya, 8 kişi Hatay, 4 kişi Kahramanmaraş, 4 kişi Adıyaman şeklinde olmuştur. Deprem sonrası yaşadıkları kayıplara bakıldığında: birinci dereceden kayıp yaşamadıkları ancak yakın çevrelerinden 14 kişi akraba, 2 kişi komşu, 3 kişi arkadaş kaybı olduğunu; 5 kişi ise hiç kayıp yaşamadığını söylemiştir. Önceki ve şu anki gelir düzeyleri incelendiğinde 16 kişinin gelir düzeyinde değişiklik olmadığı, 6 kişinin orta seviyeden düşük seviyeye gelirinin düştüğünü, 2 kişinin ise yüksek seviyeden düşük seviyeye gelirinin düştüğü ortaya çıkmıştır. Önceki ve şu anki meslek gruplarına bakıldığında 24 katılımcıdan 3 kişinin emekliliğe ayrıldığı, 2 kişinin iş değiştirdiği diğer katılımcıların ise mesleki anlamda herhangi bir değişiklik yaşamadığı görülmektedir. Deprem sonrası yaşanan sağlık problemlerinden 14 kişinin duygusal, 7 kişinin fiziksel anlamda problem yaşadığı; 3 kişinin ise herhangi bir sağlık problemi yaşamadığı öğrenilmiştir.

Bireysel görüşmelerde veri toplama aşamasında öncelikle katılımcıların kişisel özelliklerini belirlemek adına sosyo-demografik sorular sorulmuş ardından normal hayata uyum süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları ve bu zorlukların nasıl üstesinden geldiklerini anlamayı amaçlayan sorular sorulmuştur. Görüşmeler 2023 Mayıs-Haziran ayları arasında katılımcıların istedikleri saat, gün ve yerde ortalama 40 dakikalık süre içerisinde yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

Görüşmelerde ses kaydı için katılımcılardan yazılı onam alınmıştır. Görüşmeler tamamlandıktan sonra ses kayıtları yazıya geçirilmiştir. Elde edilen veriler tematik olarak analiz edilmiştir. Tematik analiz, verilerin kodlandıktan sonra tema ve örüntüler aramak için analitik tekniklere başvurulmasıdır (Glesne, 2012). Veriler sistematik olarak kodlanmış ve kodlanan bilgiler temalara ayrılmıştır. Velilerle ilgili görüşmelerden elde edilen bilgiler örnek olarak eklenmiştir. Ayrıca bu araştırma, depremin yaşandığı bölgelerden Konya'nın merkez ilçelerine gelmiş çocuklu aile bireylerinden 24 kişi ile sınırlıdır.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla, kodlama sürecinde kontroller gerçekleştirilmiş, kodlayıcılar arasında görüş birliği sağlanmış ve her aşamada uzman akademisyenlerin danışmanlığına başvurulmuştur. Verilerin güvenilirliğini temin etmek için analiz sürecinde kuramsal açıklamaların tutarlılığı incelenmiş, makalenin tüm yazarları veri analizi sürecine dahil edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde deprem yaşamış çocuklu aile bireylerinin normal hayata uyum süreçlerinin incelenmesi sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda 9 adet tema belirlenmiştir. Belirlenen temalar, temalara ait olan kategoriler ve katılımcıların örnek görüşleri araştırmanın bu bölümünde yer almaktadır.

Fiziksel İhtiyaçlar Teması

Bu tema doğrultusunda katılımcılara, afet sonrası duyulan fiziksel ihtiyaçlar konusunda görüşleri sorulmuştur. Elde edilen görüşler doğrultusunda fiziksel ihtiyaçlar teması; barınma, gıda ve su, kıyafet ve hijyen şeklinde dört kategoride incelenmiştir. Kategoriyi temsil eden katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 1

Fiziksel İhtiyaçlar Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Barınma (15)	“İlk karşılanacak güvenlik sorunu. Çünkü kalacağın bir yer yok, o dakikada dışarıdasın. Barınma sorunu çok büyük bir sıkıntı ve duraksızın sallanmaya devam ediyordu.” (K1)
Gıda ve Su (5)	“En öncelik suydü. Su, sıcak içecek ve yiyecekler. Bir yerde değil 10'dan fazla ilde deprem olduğu için yetkililer ile ilk olarak perşembe günü karşılaştık. Ama yardım kuruluşları ikinci günden itibaren geldiler, çorabayı vs. onlar karşıladı.” (K4)
Kıyafet (2)	“Dışarı çok soğuktü, yağmurluydu. Dışarı çıkan herkes pijamalarla ince şeylerle, herkes ıslanıyordu. Ciddi bir durum vardı orada.” (K6)
Hijyen (2)	“Temizlik ihtiyacımızı karşılayamadık.” (K14)

Psikolojik Durum Teması

Bu tema için katılımcılardan, afet sonrası psikolojik durum konusuna ilişkin görüşler alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda; kaygı, korku, belirsizlik, çaresizlik, maneviyat ve soğukkanlılık şeklinde altı kategori belirlenmiştir. Kategoriyi temsil eden katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 2

Psikolojik Durum Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Kaygı (4)	“Evimizin karşısındaki apartman tamamen çöktüğü için ciddi anlamda bir kaygı yaşadık. İş yerime gittikten sonra daha büyük bir panik, sanki mahşeri anımsatan, kaygı.” (K3)
Korku (9)	“Kıyametin koptuğunu düşündük. Evden çıkmayı düşünmedim o an etrafa baktığım zaman duvarlarımın çatladığını, eşyalarımın yıkıldığını, mutfak dolaplarımın düştüğünü gördüm. Oradan çıkacağımı hiç tahmin etmedim. O psikolojiyle günlerce hiç uyuyamadım, yatmadım. Şu an gök gürlese korkuyoruz.” (K10)

Belirsizlik (6)	<i>“Çok zor bir durumdu. Herkes bağırsı çağrış içerisinde bir yerlere koşturuyor. Binalar yıkık, insanların bazıları enkazdan aşağı inemiyor bağıyorlar. Bundan sonra ne olacak diye belirsizlik oldu.” (K8)</i>
Çaresizlik (2)	<i>“Çok git geller yaşadık. Ciddi yalnızlık hissi, her şeyi ve herkesi bırakıp geliyorsunuz ciddi bir çaresizlik hissi. Tam yardımsever insanlar yok derken hiç tanımadığınız insanların sizi çepeçevre sarması manidardı. Bir tarafta büyük bir yalnızlık ve çaresizlik bir tarafta büyük bi sahiplenme. İki duygu arasında git geller yaşadık.” (K20)</i>
Maneviyat (2)	<i>“O anda hiçbirimizin yapabileceği bir şey yoktu, yardım edecek kimse de yoktu. Bu süreçte inançla ilgili gerçekler iyileştirici oldu.” (K6)</i>
Soğukkanlılık (1)	<i>“Ailem için soğukkanlı davrandım.” (K16)</i>

Deprem Sonrası İyi Hissettirenler Teması

Katılımcılardan bu tema doğrultusunda, deprem sonrası iyi hissettiren durumlar ile ilgili görüşler alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda; hatırlamıyorum, dayanışma, minnettar olmak, tamamen olumsuzluk ve yakınlarla iletişim şeklinde beş kategori belirlenmiştir. Kategoriyi temsil eden katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 3

Deprem Sonrası İyi Hissettirenler Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Hatırlamıyorum (1)	<i>“İyi olan bir şey var mı yok mu onu şu an hatırlamıyorum.” (K1)</i>
Dayanışma (9)	<i>“Konya'daki misafir eden arkadaşlarımızın bizi araması, bizi misafir etmesi bize özellikle iyi geldi. Bizim şehri terk etmek gibi bir niyetimiz yoktu. Orada bir dayanışma vardı mesela ablam sobanın üstünde çorba yaptı, karton bardakta bunu insanlara dağıttık, bu dayanışma da Maraş'ta bize mutluluk verdi.” (K3)</i>
Minnettar olmak (2)	<i>“Gelen yardımlar içimizi şükür hissiyatıyla doldurdu. Bu yardımlar, ufak da olsa dualarımızın kabul olduğunu hissettirdi ve yaramızın hafiflemesine katkı sağladı.” (K10)</i>
Tamamen Olumsuzluk (3)	<i>“Başıma hiç iyi bir şey gelmedi.” (K11)</i>
Yakınlarla İletişim (9)	<i>“Yakınlarımla sağlık haberlerini aldıktan sonra çok mutlu oldum.” (K7)</i>

Deprem Sonrası Destek İhtiyacı Teması

Bu tema doğrultusunda katılımcılara, deprem sonrası ihtiyaç duyulan konular ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Elde edilen görüşler doğrultusunda bu tema; psikososyal, maddi ve sağlık şeklinde üç kategoride incelenmiştir. Kategoriyi temsil eden katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 4

Deprem Sonrası Destek İhtiyacı Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Psikosyal (2)	<i>“Ben psikiyatriye gittim. Özellikle kızıma nasıl yaklaşabilirim diye gittim. Kızım kabul etmiyor psikoloğa veya psikiyatriye gitmeyi, kendini kapattı. Ben de ne yapacağımı bilemiyorum.” (K13)</i>
Maddi (20)	<i>“Yardımseverlerden maddi destek aldık. İlk günler oğluma tişört alacağımdaya gittiğimde tişörtün parasını almadılar Elbistan'dan geldik dediğimde. Hiç tanımadığım insanlar hesabıma para yatırıyorlardı.” (K20)</i>
Sağlık (2)	<i>“Deprem sonrası beni NEÜ Tıp Fakültesine hastaneye getirdiler koah hastalığımdan dolayı. Hastanede doktorlar normalden fazla ilgilendi. Çok sıcaklık gösterdiler.” (K2)</i>

Deprem Sonrası Konya Yaşantısı Teması

Bu tema doğrultusunda katılımcılara, deprem sonrası Konya yaşantısı ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Elde edilen görüşler doğrultusunda bu tema; güvenli, bilinirlik, sağlık ve huzur şeklinde dört kategoride incelenmiştir. Kategoriyi temsil eden katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 5

Deprem Sonrası Konya Yaşantısı Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Güvenli (5)	<i>“Haritada sarı bölge olarak seçtik. Konya'ya geldiğimizde hiçbir güçlük yaşamadık. Ben insanların bu kadar yardımsever olacağını hiç tahmin etmedim. Zorluklarla karşılaşmış olduğumuz için bize hep kolaylık sağladılar. Bize de biraz daha sakinlik çöktü, güven hissi oluştu.” (K1)</i>
Bilinirlik (16)	<i>“Bildiğimiz bir yer, mahallemiz olduğu için burayı tercih ettik. Daha önce burada çalışmışım, buradan ev alıp oturup sonra satıp Hatay'a gittim. Ev bulmada çok zorlanmadım çevrem olduğu için. Kızılay'dan beyaz eşya geldi, AFAD'tan yardım geldi, tanıdık çevreden halı kilim getirdi, aşevleri sürekli yemek verdi. Sıcak hissettim.” (K2)</i>
Sağlık (1)	<i>“Eşimin sağlık durumundan dolayı geldik. Konya halkı cidden duyarlı davrandı. Hepsine teşekkür ederim. Çok güzel kucak açtılar, ilgilendiler. Samimi hissettirdiler.” (K6)</i>
Huzur (2)	<i>“Türkiye'de birçok yer gezdim. Konya'ya her geldiğimde huzur hissettim. Huzurlu bir şehir olduğunu bildiğimiz için tercih ettik. Kendimizi daha iyi hissettik, daha doğru kararlar verebiliyoruz şu an.” (K11)</i>

Ekonomik Durum Teması

Bu tema doğrultusunda katılımcılara, sahip oldukları ekonomik durum ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Elde edilen görüşler doğrultusunda bu tema; kendi işini sürdüren, yeni bir iş arayışında olan, emekli ve yardım beklentisi şeklinde dört kategoride incelenmiştir. Kategoriyi temsil eden

katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 6
Ekonomik Durum Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Kendi İşini Sürdüren (13)	“Ekonomik geçimimiz normal. Maaşımız halen yatıyor. İdari izinliyiz.” (K1)
Yeni Bir İş Arayışında Olan (4)	“Eşim döner ustasıydı. Oradaki yerler yıkıldığı için mecburen şu an başka şehre gitmek zorunda kaldı. Şu an çalışmıyor, iş aramaya gitti Samsun'da şu an. Bundan sonraki ekonomik planımız eşimin herhangi bir iş bulup çalışması.” (K10)
Emekli (4)	“Emekli maaşı. Aynı şekilde de devam edecek.” (K14)
Yardım Beklentisi (3)	“Çalışabilecek sağlık durumu yok, ekonomik ihtiyacımız var.” (K2)

Aile ve Akraba İlişkileri Teması

Bu tema doğrultusunda katılımcılara, aile ve akraba ilişkileri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Elde edilen görüşler doğrultusunda bu tema; birleştirme ve dağılma şeklinde iki kategoride incelenmiştir. Kategoriyi temsil eden katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 7
Aile ve Akraba İlişkileri Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Birleştirme (17)	“Birleştirici oldu. Benim bir kardeşim vardı, aileyle küstü ama deprem sonrası aracı (kişi) kullandı biz de geleceğiz dedi, köydeki evimize gelin kapımız açık dedik o geldi.” (K4)
Dağılma (7)	“Kardeşlerimle tamamen ayrıldık, uzaklaşmalar oldu akrabalarda. Menfaatler çatıştı. Yakınlarımızı tanımamıza vesile oldu.” (K22)

Eğitim Teması

Bu tema doğrultusunda katılımcılara, aile bireylerinin eğitim süreçleri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Elde edilen görüşler doğrultusunda bu tema; okul eğitimi, kendi imkânlarıyla, online eğitim ve özel öğretim kursu şeklinde dört kategoride incelenmiştir. Kategoriyi temsil eden katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 8
Eğitim Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Okul Eğitimi (16)	“Eğitim çok aksadı. Oğlum aralarda 1 hafta okula gitmediği oldu, en başta okula da gitmedi. Daha sonra geldiğimiz mahalledeki okula başladı.” (K6)
Kendi İmkânlarıyla (4)	“Burada eğitimleriyle birebir ben ilgileniyorum, videolardan takip ediyoruz.” (K4)
Online Eğitim (2)	“Kızım burada üniversiteye gidiyor birinci sınıf, online devam ediyor. Okula gelmek isteyen gelsin denildi, gitmek istemiyorum evden çalışacağım, dedi ve

gitmiyor.” (K13)

Özel Öğretim Kursu (2) “Konya’daki özel kurumlar çocuklarım için ücret talep etmeden yardımcı oldular.” (K24)

Beklentiler Teması

Bu tema doğrultusunda katılımcılara, sahip oldukları beklentiler ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Elde edilen görüşler doğrultusunda bu tema; sağlık, maddiyat, eğitim ve iç huzur şeklinde dört kategoride incelenmiştir. Kategoriyi temsil eden katılımcı görüşlerinin sayısı parantez içinde belirtilmiştir.

Tablo 9.

Beklentiler Temasına Ait Kategoriler ve Örnek Görüşler

Kategoriler	Örnek Görüşler
Sağlık (5)	“Benim için önemli olan kızımın sağlığı. Yeter ki o arkadaşlarıyla beraber oynasın, benden ayrılabilsin, mutlu olsun. Benim şu an tek beklentim o.” (K1)
Maddiyat (11)	“Maddi açıdan yeterli seviyeye gelmiş olsaydık manen, psikolojik olarak da bizi rahatlatmış olacaktı. Diğerleri beraberinde geliyor, materyalist görüşe sahip değilim ama diğer güzellikler de beraberinde gelecek gibi geliyor.” (K20)
Eğitim (7)	“Çocukların eğitimiyle ilgileneceğiz. En önemli beklentimiz bu, çocuklarımızı iyi bir üniversiteye yerleştirmek, onların bir düzene adapte olmasını sağlamak.” (K8)
İç Huzur (1)	“Hayatımı yaratıcının buyruklarına uygun olarak yönlendirip kendi iç huzurumu bularak mücadele etmeye çalışıyorum.” (K6)

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmada deprem yaşamış çocuklu aile bireylerinin normal hayata uyum süreçlerini incelemeye ilişkin görüşleri ele alınmıştır. Elde edilen verilere göre fiziksel ihtiyaçlar, psikolojik durum, deprem sonrası iyi hissettirenler, deprem sonrası destek ihtiyacı, deprem sonrası Konya yaşantısı, ekonomik durum, aile ve akraba ilişkileri, eğitim ve beklentiler şeklinde dokuz tema oluşturulmuştur.

Fiziksel ihtiyaçlar teması incelendiğinde katılımcıların en fazla vurgu yaptıkları kategoriler arasında barınma konusu öne çıkmaktadır. 15 katılımcı tarafından dile getirilen barınma kategorisi, deprem sonrası ailelerin evsizlik sorunuyla karşılaşma deneyimlerini yansıtmaktadır. Yardım kuruluşlarının acil müdahaleleri, olay yerine ulaştıklarında ilk olarak gıda ve barınma yardımlarını sunmaları, depreme maruz kalan insanlara yapılan ilk desteklerdir (Ünal, 2019). Bununla birlikte, gıda ve su, kıyafet ve hijyen kategorileri de bazı katılımcılar tarafından dile getirilmiştir ve bu ihtiyaçların deprem sonrası karşılanması gerekliliği vurgulanmıştır. Fiziksel ihtiyaçlar teması, deprem sonrası ailelerin temel yaşamsal gereksinimlerine odaklanarak, deprem sonrası dönemde bu ihtiyaçların karşılanması ve normal hayata uyum sürecinin nasıl etkilendiğini anlamamıza yardımcı olmaktadır. İhtiyaçların gereken miktarda gereken yerde bulundurulması deprem öncesinde iyi bir planlama yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır (Kökçam vd., 2017). Ayrıca Günay ve diğerlerinin (2023), yaptığı çalışmada deprem zamanı barınma konusunu önceleyen bulguları desteklemektedir.

Bu çalışmada yer alan psikolojik durum teması, deprem sonrası bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını ve duygusal deneyimlerini ele almaktadır. Deprem, genellikle tüm bireylerde benzer tepkilere yol açan, stres, korku ve panik gibi duygusal durumların ortaya çıktığı bir olaydır. Afeti tecrübe eden bireyler, olayı hatırlatıcı birçok faktörden kaçınmak istemektedir (Ünal, 2019). Öte yandan, Karancı'nın (2008) çalışmasına göre, deprem sonrası bireylerde davranışsal açıdan aşırı uyarılma durumu, hareketsiz kalamama, uyku problemleri, iştah değişiklikleri, alkol/sigara tüketiminde artış gibi gözlemlenebilecek belirtiler ortaya çıkabilir. Zihinsel olarak, bellek ve dikkatle ilgili sorunlar meydana gelebilir ve afet mağdurları genellikle hafıza kaybı ve dikkat eksikliği gibi şikayetlerde bulunurlar.

Afetle ilgili tekrarlayan düşünceler ve rüyalar gibi sorunlar da tespit edilebilir. Bu araştırmadaki bulgulara göre, katılımcılar arasında en sık dile getirilen duygusal tepki korku olmuş, 9 katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Bu duygu, deprem sonrası yaşanan belirsizlik ve çaresizlikle birlikte sıkça dile getirilmiştir. Belirsizlik ise katılımcılar tarafından vurgulanmış ve deprem sonrası gelecekle ilgili belirsizliklerin nasıl endişe ve kaygıya yol açtığını yansıtmıştır. Bununla birlikte, kaygı ve maneviyat katılımcıların duygusal deneyimlerinde belirgin bir rol oynamıştır. Taşçı ve Özsoy (2021)'un yaptığı çalışmada deprem sonrası hayatta kalan insanların travma ve düşünce bozukluklarında (disosiyasyon) artış olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan, bazı katılımcılar ise soğukkanlılık göstermiştir, bu da deprem sonrası olağanüstü koşullara nasıl sakin bir şekilde yaklaşılacağına dair önemli bir perspektifi temsil etmektedir. Bu bulgular, deprem sonrası psikolojik destek hizmetlerinin önemini vurgulayarak, bu alandaki çalışmaların ve müdahalelerin daha iyi şekillendirilmesine katkı sağlamaktadır.

Araştırmadaki deprem sonrası iyi hissettirenler teması, deprem sonrası yaşanan olumsuz deneyimlerin yanı sıra, bireylerin içsel güçlerini ve dışsal destek sistemlerini ele almaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcılar arasında dayanışma kategorisi öne çıkmıştır ve 9 katılımcı tarafından vurgulanmıştır. Bu kategori, deprem sonrası insanların birbirlerine destek olma ve birlikte hareket etme deneyimlerini yansıtmaktadır. Karancı (2008)'nın çalışmasına göre, sosyal dayanışma düzeyi afetlere karşı risk değerlendirilmesinde değerli bir niteliksel ölçüttür. Ayrıca, yakınlarla iletişim kategorisi de 9 katılımcı tarafından dile getirilmiş ve deprem sonrası aile üyeleri ve yakınlarıyla iletişimin önemini vurgulamıştır. Özellikle kriz ve duygusal gerginlik durumlarında, bireylerin aileleri, arkadaşları ve yakın çevreleri tarafından yardım ihtiyacı duymaları doğal bir durumdur. Araştırmalar, pozitif sosyal etkileşimlerin sağlık sonuçları ve uzun vadeli etkileri üzerinde önemli bir etki sağladığını göstermektedir (Yılmaz vd., 2008). Minnettar olmak kategorisi ise insanların deprem sonrası şükretme ve dua etme pratiği ile duygusal destek bulduğunu göstermiştir. Kula (2002) tarafından gerçekleştirilen çalışma, 17 Ağustos depremi sonrasında başvuru alan başa çıkma yöntemlerinin incelendiği bir araştırmada, depremedelerin en yaygın olarak başvurduğu başa çıkma yönteminin dua etmek olduğunu göstermiştir. Buna göre dua etmenin depremedeler üzerinde olumlu psikolojik etkiler yarattığına dair bir sonuca ulaşılmıştır. Öte yandan, tamamen olumsuzluk kategorisi bu bireylerin deprem sonrası yaşadıkları olayları tamamen olumsuz bir perspektiften ele aldıklarını yansıtmıştır. Bir katılımcı ise iyi hissettiren yaşantıları hatırlamayı deneyimlerini aktarmış, bu da deprem sonrası travmatik olayların olumsuzluğu geçerli kılma etkisine işaret edebilir. Bu bulgular, deprem sonrası insanların duygusal deneyimlerini ve başa çıkma mekanizmalarını anlamamıza yardımcı olarak, psikolojik destek ve toplumsal dayanışma stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Büyük depremler veya felaketler, genellikle büyük hasara ve kayıplara neden olur ve bu tür acil durumların ardından insanların fiziksel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçları ortaya çıkabilmektedir. Araştırma, deprem sonrası destek ihtiyaçlarına dair önemli bulgular sunmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu olan 20 katılımcı tarafından, öncelikle maddi destek ihtiyaçlarının olduğu ifade edilmiştir. Bu, evlerinin hasar görmesi veya temel ihtiyaçlarını karşılayamamaları gibi nedenlerle maddi yardıma olan gereksinimi yansıtmaktadır. Can kayıpları ve maddi kayıplar dikkate alındığında bireylerin yaşamları üzerinde deprem afeti oldukça derin yaralara neden olmaktadır (Tuna vd., 2012). Bunların yanı sıra, katılımcıların psikososyal ve sağlık alanlarında destek ihtiyacı olduğu da dikkate alınmaktadır. Deprem sonrası stres, kaygı, travma ve diğer psikolojik etkiler, insanların duygusal iyilik hallerini etkileyebilmektedir. Bu nedenle, özellikle çocukları çeşitli psikososyal alanlarda destekleyecek daha fazla eğitim ve müdahale programının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Aksoy ve Kabasakal, 2023). Ayrıca depremler sırasında veya sonrasında yaralanmış veya sağlık sorunları yaşamış kişiler için tıbbi yardım ve sağlık hizmetleri gerekebilir. Katılımcılardan bazıları, ihtiyaçlarının olup olmadığının sorulduğunda ve insanların yanlarında olduklarını hissettirdiklerinde kendilerini iyi hissettiklerini, mutlu olduklarını ifade etmiştir. Bu, toplumun dayanışma ve destek sağlamanın önemini vurgulamaktadır. İnsanlar, acil durumların ardından birlikte çalışarak ve birbirlerine destek sağlayarak toplumsal bağları güçlendirebilmektedir. Deprem sonrası destek ihtiyaçları, maddi, psikososyal ve sağlık alanlarını kapsayan geniş bir yelpazeye sahiptir. Bu ihtiyaçları karşılamak için toplumsal dayanışma, profesyonel yardım ve insana dokunan destek önemlidir. Bu destekler, deprem sonrası toplumun iyileşmesine ve yeniden inşa sürecine katkı sağlayabilir.

Konya, deprem sonrası yaşantı tercihleri açısından katılımcılar tarafından tercih edilen bir il olarak öne çıkmaktadır. Bu tercihler, çeşitli nedenlere dayanmaktadır ve araştırma sonuçlarına göre ortaya çıkan ana faktör, 16 katılımcı tarafından özellikle vurgulanan bilinirlik olmuştur. Katılımcıların

aile üyelerinin veya tanıdıklarının bu şehirde yaşaması, çocuklarının Konya'da eğitim alması, şehri daha önce ziyaret etmiş olmaları veya bu şehirde yaşayan tanıdıkları aracılığıyla bu şehre aşina olmaları gibi faktörler, Konya'nın bilinirlik nedenleri olarak öne çıkmıştır. İnsan yaşadığı hayatın her alanında güven duymak ve kendini güvende hissetmek istemektedir. Bu bakımdan düşünüldüğünde kişilerin yaşantılarına, tecrübelerine, sosyal bağlarına ve hatta niyetlerine göre güven uhdesinde taşımaktadır (Can, 2019). Diğer faktörlerden; Konya'nın depremler açısından güvenli bir bölge olarak bilinmesi, sakin ve huzurlu şehir atmosferine sahip olması, sağlık hizmetleri sunan modern hastanelere ve sağlık merkezlerine sahip olması da deprem yaşamış çocuklu aile bireyleri tarafından Konya ili, deprem sonrası yaşantı sürdürmek için tercih nedenleri arasında önemli bir destinasyon olmuştur.

Deprem sonrası ekonomik durum, katılımcıların farklı yaşam koşullarını ve beklentilerini yansıtan çeşitli faktörlere bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. Bourdieu'nun ifadesiyle insanlar alanlarında çeşitli sermayeleri ve habituslarına bağlı olarak mücadele etmekte ve varlıklarını sürdürmektedir (Kişi, 2022). Araştırma sonuçlarına göre, deprem sonrası ekonomik durumu idare ettirme yollarından öne çıkan faktör, 13 katılımcı tarafından vurgulanan kendi işini sürdürme olmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu, geldikleri şehirde veya farklı şehirlerde kendi işlerini sürdürmektedirler. Bu çoğunluğun, işlerini devam ettirmek için çaba gösterdikleri ve depremin ekonomik durumlarına büyük etkisinin olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte, diğer katılımcılar arasında ekonomik durumlarını idare ettirme yollarında farklar görülmüştür. Diğer katılımcılardan bazılarının yeni iş arayışında olduğu, depremden sonra emekli oldukları bazılarının da ekonomik zorlukla karşılaşarak gerek sağlık problemleri ya da çeşitli nedenlerle çalışamayacak durumda olanların gerekse iş bulamayanların yardım beklentisi içerisinde olanlarının da olduğu ortaya çıkmıştır. Deprem sonrası ekonomik durum, katılımcıların kişisel geçmişleri, mesleki becerileri ve aile yapıları gibi bir dizi faktöre bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu nedenlerle, deprem sonrası Konya'ya gelen bireylerin ekonomik durumu çeşitlilik arz etmektedir ve bu farklılıklar göz önünde bulundurularak yardım ve destek sağlama çabaları planlanmalıdır.

Aile ve akraba ilişkileri teması incelendiğinde 17 katılımcının yaşanan deprem sonrasında aile ve akraba ilişkilerinin birleştirici etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Herkesin birbirine sahip çıktığı, hiç beklemedikleri insanların aradığı ve küs olunan kişilerle barışıldığına dair ifadelerde bulunulmuştur. Aynı zamanda katılımcılarından aile ve akraba ilişkilerinin yıkıcı etkisinde, herkesin bir yere dağıldığına, herkesin kendi telaşıyla uğraştığına ve birbirlerinden uzaklaştığına dair ifade edenler de bulunmaktadır. Deprem birleştirici etkisine baktığımızda insanların bir dayanışma ve birliktelik hali içerisinde olduklarını görmekteyiz. Marshall (1998)'a göre aileler tarafından dayanışmaya bir güç kaynağı olması ve dolayısıyla bir amaca yönelik birlik oluşturmayı kapsaması sebebiyle değer verilir. Bu sebeple yaşanan depremlerin sonucunda ekonomik, psikolojik ve sosyal açıdan olumsuzluklar getirmesinin yanında dayanışma, toplumsal birliktelik gibi olumlu etkileri de ortaya çıkmaktadır.

Eğitim teması incelendiğinde katılımcıların tamamı, çocuklarının eğitim konusunda depremden sonra birkaç hafta aksama yaşadığını belirttiler. Katılımcılar Konya'ya tahliye edildikten sonra çocuklarının büyük bir çoğunluğu, çocuklarının kendi mahallesindeki örgün devlet okuluna başladıklarını ve yeni okula uyum sağlamaya çalıştıklarını ifade ettiler. Bu temadaki bulgulara göre katılımcıların bir kısmının uzaktan eğitim ile, bir kısmının ise özel öğretim kurslarında ücretsiz eğitim aldıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların çocuklarının eğitim sürecine baktığımızda birtakım aksamalar yaşanmış olsa da Konya'ya geldikleri süreçte bir şekilde eğitimlerine devam ettikleri görülmektedir. Bilgili ve Bolat (2023)'ın yaptığı çalışmaya göre eğitim şartlarının yetersizliği ve deprem sonrası süreçte yaşanan aksaklıklardan dolayı, eğitimin bireylerin yaşamlarındaki öncelikler arasında ikinci plana düşmesine neden olduğu görülmüştür. Bu çalışmada, depremedelerin eğitimle ilgili olarak dile getirdikleri diğer zorluklar şu şekildedir: yaşama bağlanmak için devam etme çabası, sınırlı imkânlar, motivasyon eksikliği, notlara olan ilginin azalması, odaklanma güçlüğü, plan yapma zorluğu ve verimsizlik (Bilgili ve Bolat, 2023). Deprem, insanların hayatlarını kaybetmesine sebep olabilen, fiziksel zararlar yaratan ve insanların güvenlik hissini yok eden bir doğal afettir. Deprem getirmiş olduğu şokun ve sonrasında travmanın etkisinin geçmesi uzun sürebilmekte ve eğitimin deprem bölgesinde pandemi sonrası tekrardan çevrimiçi düzene geçmesi öğrencilerin eğitim hakkını olumsuz manada etkilediği görülmektedir (Telli Yamamoto ve Altun, 2023). Bu nedenle, öğrenciler deprem sonrası yaşanan stres ve kaygı nedeniyle korku yaşayabilirler. Bu korku, öğrencilerin günlük yaşantılarına ve okuldaki başarılarına olumsuz şekilde etkileyebilmektedir.

Bu çalışmada yer alan beklentiler teması, deprem sonrası bireylerin gelecekle ilgili beklentilerini

ve önceliklerini ele almaktadır. Afet mağduru bireyler, zaman içinde iyileşme belirtileri sergilerler ve yaşama olan ilgileri artar, gelecekle ilgili planlar yapmaya başlarlar. Bu aşamada, afetzedeler duygusal ve fiziksel açıdan toparlanma sürecine girmiş olurlar (Karancı, 2008). Araştırma sonuçlarına göre, katılımcılar arasında en yaygın olarak dile getirilen beklenti maddiyatla ilgilidir ve bu konuda 11 katılımcı önemli endişelerini ifade etmiştir. Maddiyat kategorisi, depremin ailelerin maddi kaynakları üzerindeki etkilerini ve maddi güvenceye olan ihtiyacı yansıtmaktadır. Maddiyatın ardından ikinci en yüksek eğitim kategorisi, deprem sonrası eğitim olanaklarına erişim ve çocukların eğitimine yönelik kaygıları içermiştir. Sağlık kategorisi ise 5 katılımcı tarafından ifade edilmiş ve sağlık hizmetlerine erişim ve sağlıklı bir yaşam tarzının sürdürülmesi beklentilerini yansıtmıştır. Ayrıca, iç huzur kategorisi ise 1 katılımcı tarafından dile getirilerek içsel dinginlik ve ruhsal dengeye olan özlemi ifade etmektedir. Elde edilen bulgular neticesinde Ünal (2019)'ın yaptığı çalışmadaki katılımcıların gelecek kaygıları, ihtiyaçları ve beklentileri göz önüne alındığında benzer bulgular elde edilmiştir.

Ethical approval

Araştırma etik kurullarından gerekli olan tüm izinler alınmıştır.

Conflict of Interest

Çalışmada yazarlar arasında bir çıkar çatışması yoktur.

REFERANSLAR

- Aksoy, Ş., & Kabasakal, Z. (2023). Afet sonrası durumlara yönelik hazırlanan psikososyal destek uygulamalarının ve çalışmalarının incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 80-91. <https://doi.org/10.21733/ibad.1272044>
- Arica, F., Çakır, C., & Kağnıcı, D. (2023). Kırılgan gruplar özelinde afetlerde psikososyal hizmetler. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(1), 176-187. <https://doi.org/10.35341/afet.1173165>
- Bedirli, B. (2014). Deprem travmasının kronik psikolojik etkileri: Düzce depreminden 14 yıl sonra travma sonrası stres ve depresyon belirtilerinin yaygınlığı ve ilişkili risk faktörleri. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Bilgili, B., & Bolat, Y. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Eğitime İlişkin Algılarının Deprem Sonrası Değişimi: Fenomenolojik Bir Araştırma. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (13), 1385-1406.
- Can, İ. (2019). Güveni nasıl tanımlayabiliriz? Ya da sosyal bilimlerin konusu olarak güven. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 46-59. <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61822/924962>
- Duman, N. (2019). Travma sonrası büyüme ve gelişim. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 178-184. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijar/issue/43278/493781>
- Glesne, C. (2012). Nitel araştırmaya giriş. (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Günay, V., Ahsen, Ö., Demirbaş, Ö. O., & Gülersoy, N. Z. (2023). Deprem sonrası barınma: Geçmiş deneyimlerden öğrenmek. *Işık Üniversitesi*. <https://acikerisim.isikun.edu.tr/xmlui/handle/11729/5396>
- Karancı, A. N. (2008). Afet zararlarını azaltmada psikolojinin önemi. *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*, 51-59.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık. 166, 245.
- Kişi, G. (2022). Deprem sosyolojik boyutu: 2020 Elazığ depremedeleriyle yapılan niteliksel bir araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Kökçam, A. H., Şen, B., Gelen, M. B., & Havuç, T. (2017). Deprem sonrasında temel ihtiyaçların dağıtımında kullanılacak kapasite kısıtlı araçların genetik algoritmalar ile planlanması. 5th International Symposium on Innovative Technologies in Engineering and Science (ISITES) 29-30 September 2017.
- Kula N. (2002). Deprem ve dini başa çıkma. *Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Ankara. 1 (1): 234-255. <https://dergipark.org.tr/en/pub/hititilahiyat/issue/7703/100920>
- Marshall, G., & Scott, J. (Eds.). (1998). *A dictionary of sociology*.
- Öngider, N. (2006). Evli ve boşanmış ailelerde algılanan ebeveyn kabul veya reddinin çocuğun psikolojik uyumu üzerindeki etkileri. Yayımlanmamış doktora tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. <https://hdl.handle.net/11454/2214>
- Tanhan, F., & Kayrı, M. (2013). Deprem sonrası travma düzeyini belirleme ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(2), 1013-1025. <https://toad.halileksi.net/olcek/deprem-sonrasi-travma-duzeyini-belirleme-olcegi/>
- Taşçı, G., & Özsoy, F. (2021). Deprem travmasının erken dönem psikolojik etkileri ve olası risk faktörleri. *Çukurova Medical Journal*, 46(2), 488-494. <https://doi.org/10.17826/cumj.841197>
- Tuna K. (Editör), Parin, S., & Tanhan, F. (2012). Van depremi sosyo-ekonomik ve psikolojik durum tespiti raporu. *Çocuk Vakfı Yayınları: 101 Rapor Dizisi: 15*.
- Ünal, S.K. (2019). Deprem kavramı algısı ve depreme ilişkin değerlendirmeler; 8 Mart 2010 okçular-

- kovancılar depremi örneği. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yamamoto, G. T., & Altun, D. (2023). Türkiye'de deprem sonrası çevrimiçi öğrenmenin vazgeçilmezliği. *Journal of University Research*, 6(2). <https://doi.org/10.32329/uad.1268747>
- Yelboğa, N. (2023). Kahramanmaraş depremi özelinde travmatik yas ve sosyal hizmetin yas danışmanlığı müdahalesi. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi*, 7(1), 97-121. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/toplumsalbilimler/issue/76453/1254134>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık, Ankara, 88.
- Yılmaz, E., Yılmaz, E., & Karaca, F. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Genel Tıp Dergisi*, 18(2), 71-79. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/83426/>
- YÖK., (2023) YÖK Başkanı Özvar, 2022-2023 Eğitim ve Öğretim Yılı Bahar Dönemine İlişkin Alınan Yeni Kararları Açıkladı. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2023/yok-baskani-ozvar-2022-2023egitim-ogretim-bahar-donemi-ne-iliskin-alinan-yeni-kararlari-acikladi.aspx> [Erişim Tarihi: 05.02.2024].

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The adaptation processes of family members with children who have experienced an earthquake to normal life is an important issue for us to understand the resilience of the society and the family after the earthquake. In this study, it was aimed to examine how the problems encountered by family members affected by the Kahramanmaraş-based earthquake on 6 February 2023 were handled, the effect of community support, psychological and emotional recovery processes, and how family dynamics changed. A review of the literature shows that the groups most affected by natural disasters are groups that are disadvantaged for various reasons such as women, children, the elderly, the disabled, and immigrants (Arıca, et al., 2023). Considering the potential traumatic consequences of natural disasters, serious psychological problems such as post-traumatic stress disorder (PTSD), depression, anxiety disorders, alcohol dependence, substance abuse and addiction, suicidal thoughts and suicide attempts may occur (Boudweyns, et al., 1991; Bedirli, 2014). The adaptation processes of family members who have experienced a disaster to normal life is an important issue for us to understand the resilience of the society and the family after the disaster. The findings obtained will provide an in-depth understanding of the effects of the earthquake and will form a basis for determining the difficulties experienced by family members with children in this process. In addition, understanding the adaptation processes of family members with children who have experienced an earthquake to normal life is important for individuals and institutions to take necessary measures.

Materials and Methods: The research was developed with qualitative method, planned as a phenomenological study and completed using semi-structured interview technique, one of the techniques suitable for this method. The population of the study consisted of family members with children who came to the central districts of Konya from the regions where the earthquake occurred. The sample of the study consisted of 11 female and 13 male family members from the family members with children who experienced an earthquake representing the universe. The sampled family members with children were reached by purposive sampling method. During the research process, a total of 29 family members with children were reached, but 24 of these individuals volunteered to participate in the research, while 5 of them refused to be included in the research. In the data collection phase of individual interviews, firstly, socio-demographic questions were asked to determine the personal characteristics of the participants, and then questions were asked to understand the difficulties they faced in their adaptation to normal life and how they overcame these difficulties. Interviews were conducted face-to-face between 2023 May-June at the time, day and place of the participants' choice within an average of 40 minutes. Written consent was obtained from the participants for audio recording. After the interviews were completed, the voice recordings were transcribed. The data obtained were analysed thematically.

Findings: As a result, 9 different themes were identified. These themes are: physical needs, psychological state, post-earthquake feel-good factors, post-earthquake support needs, post-earthquake life in Konya, economic situation, family and relative relations, education and expectations. Important results obtained: The participants were aware of the unifying effect of family and kinship relations despite the difficulties experienced after the earthquake. The fact that family members acted together and supported each other showed that they were stronger in the process of adaptation to normal life after the earthquake. Although some difficulties were experienced in the education of children after the earthquake, it was observed that their education continued, which reveals the importance attached to education. In their future expectations, they focused on issues such as material wealth, education, health and inner peace. After the earthquake, the impact on material resilience and the feeling of inadequacy increased their concerns about the future. The increase in social solidarity and sharing after the earthquake and the feeling of social support increased the feeling of confidence in the normal life adaptation process after the earthquake.

Discussion and Conclusion: This article is expected to be an important source that shows that people can come together and join forces and return to normal life with solidarity, despite the negative effects of earthquakes. When the theme of physical needs is analysed, shelter stands out among the categories that the participants emphasised the most. However, food and water, clothing and hygiene categories were also mentioned by some participants and the necessity of meeting these needs after the earthquake was emphasised. The psychological situation theme in the research deals with the psychological needs and emotional experiences of individuals after the earthquake. According to the findings of this study, the most frequently expressed emotional reaction among the participants was fear. This emotion was

frequently expressed together with the uncertainty and helplessness experienced after the earthquake. Uncertainty was emphasised by the participants and reflected how uncertainty about the future after the earthquake led to anxiety and worry. However, anxiety and spirituality played a prominent role in participants' emotional experiences. According to the research results, the solidarity category stood out among the participants. On the other hand, the category of total negativity reflected that these individuals approached the post-earthquake events from a completely negative perspective. One participant did not remember the experiences that made him feel good, which may indicate the negative validation effect of post-earthquake traumatic events. These findings may contribute to the development of psychological support and social solidarity strategies by helping us understand people's emotional experiences and coping mechanisms after the earthquake. Major earthquakes or disasters often cause great damage and loss, and people's physical, psychological and social needs may arise in the aftermath of such emergencies. The research provides important findings on post-earthquake support needs. The majority of the participants stated that they primarily needed financial support. This reflects the need for financial assistance due to reasons such as damage to their houses or inability to meet their basic needs. Konya stands out as a province preferred by the participants in terms of post-earthquake life preferences. These preferences are based on a variety of reasons and the main factor that emerged from the research results was the category of awareness, which was particularly emphasised by the respondents. The post-earthquake economic situation varies depending on various factors reflecting the different living conditions and expectations of the respondents. The vast majority of the respondents maintain their own businesses in their city of origin or in different cities. It was observed that this majority made efforts to maintain their businesses and the earthquake did not have a major impact on their economic situation. However, there were differences among the other participants in the way they managed their economic situation. Some of the other participants were in search of a new job, some of them retired after the earthquake, and some of them faced economic difficulties and were unable to work due to health problems or various reasons, and some of those who could not find a job were in the expectation of help. When the theme of family and relative relations was analysed, it was observed that family and relative relations had a unifying effect after the earthquake. It was stated that everyone looked after each other, unexpected people called and reconciled with those who were sulking.